

Izdaja Družba Sv. Rafaela v New Yorku,—Published by St. Raphaels Society of New York, 135 E. 2nd Street

Naša Mati!—Kraljica.

Marijino Vnebovzetje je najstarejši Marijin praznik v sv. katoliški cerkvi.

Ko je bil dokončan tek zemeljskega življenja preblaženi devici Mariji, Materi Gospodovi, odhitela je njena brezmadežna čista duša tja gori k Sinu Jezusu po plačilo za vse, kar je zanj in z njim trpela in storila na zemlji. To je bila najblaženejša smrt, smrt brez boja, brez strahu, brez svoje grozote. Ptretrgala se je samo vez, ki je ločila dvoje ljubečih se src, Srce Matere in Sina in ju združila za vedno.

Ob smrti Gospodove Matere so bili zbrani vsi apostoli v Jeruzalemu, razun enega, ki ni mogel pravočasno priti v mesto radi prevelike oddaljenosti. Preblaženo truplo so položili apostoli v skalnat grob in nanj zavalili velik kamen. V nekoliko dneh pride še ostali apostoli. Silno je bil žalosten, da ni videl še enkrat sv. obličja Matere Marije. Vendar, kakor trdi stanovitno vse ustno izročilo, so ustregli njegovi želji in odprli grob. Toda sv. trupla ni bilo več v grobu. Le tančice so še ostale, v katere je bilo sveto telo povito. Cvetice, s katerimi je bilo ozaljšano, so bile lepo sveže in dišeče. Iz groba se je pa razširjal prijeten vonj, ki je napolnil vso okolico. Apostoli so trdno verovali, da je Bog takoj po smrti poveljal presveto Mater Boga Sina, ter ni pripustil, da bi strohnelo telo, ki je dalo Bogu Sinu človeško naravo in človeško telo. Kakor Jezusovo Telo, tako je bilo tudi Marijino takoj po smrti vzeto poveljano v nebesa. Od tedaj so apostoli po vseh svojih misijonih vsako leto praznoval praznik Marijine smrti in njenega poveljanja. Kakor daleč se more zasledovati cerkvena zgodovina, tako daleč seže tudi zgodovina tega praznika, znamenje, da se je ta nauk o Marijinem Vnebovzetju vedno stanovitno veroval od vseh vernikov v vseh časih.

Ta Marijin praznik se je pa tudi po vseh delih sv. cerkve zelo slovesno praznoval. Bil je zvezan z različnimi obredi, kakor n. pr. so se ta dan blagoslavljal cvetice in zelenje.

Da je presveto telo Marijino kmalu po smrti vzeto v nebo in tam poveljano, ta nauk sicer ni verska resnica, t. j. kdor tega ne ve-

ruje, še nima smrtnega greha, je vendar še kristjan. Vendar pa so ga verniki vseh časov verovali kakor versko resnico, kakor omenjeno, in tej veri primerno tudi slovesno praznovali.

Je pa tudi ta nauk globoko utemljen v naši sv. veri!

1. Marija je brezmadežna Devica! Njeno telo in njena duša nista bila nikdar omadežana niti s senco greha! Celo izvrni greh, ki je zadel in umazal vse Adamove potomce, Marije ni zadel in umazal. Božja vsemogočnost in ljubezen jo je obvarovala vsakega najmanjšega madeža kaknega greha, da je tako pripravila njeno telo za vredno bivališče Bogu Sinu. Bila je popolnoma prosta tudi vsakih strastij in slabega nagnenja, ki tako razjeda človeška srca. Tu ni bilo ničesar neurejenega, ničesar pomanjkljivega, ničesar nerednega, ničesar pokvarjenega, še manj grešnega! Presveta Devica je pa vso to duševno in telesno popolnost tudi ohranila skozi celo svoje življenje do svoje smrti.

Smrt, trohnoba, to je pa vse le kazen, najhujša in najstrašnejša kazen za greh! "Prokleta bodi zemlja zavoljo tebe", je govoril Bog Adamu, "v potu svojega obraza boš jedel svoj kruh, dokler se ne povrneš v prah, iz katerega si vzel". In nas že strah spreleti po vseh udih, ako se le spomnimo, kaj nas čaka ob koncu življenja. Strah nas je, kjer je le dih trohnobe — mrliča.

Kako naj toraj bo kaznjevano presveto telo Device Marije, ako ni nikdar kazni zaslužilo? Ako verjemo, da je bila izvzeta iz prokletstva Adamove rodovine, sledi naravno, da je morala biti izvzeta tudi iz kazni prokletstva — trohnobe, smrti. "Svojemu svetemu ne boš pustil videti trohnobe", je napovedal že prerok starega zakona.

2. Dalje! Marija ja mati Boga Sina. Iz nje je vzel Odrašenik na se človeško naravo in človeško telo. Iz njene krvi je vzeta presv. Rešnja Kri Jezusova. Marija je vez, ki veže najsvetejše bitje, Boga, z stvarstvom, s človeškim rodом. Tako vzvišeno je bilo njeno

bistvo, njeno telo, ako jo premisslujemo v njeni časti božjega materinstva, da nehoti pridemo do zaključka: Ne! To sveto telo, tako visoko povečano, ne more strohneti. Nad njim, ki ni poznalo greha, ne more biti tudi posledice greha. Visoko v nadnaravni svet je bilo povzdignjeno zato nujno zahteva ta čast enako povišanje tudi v naravnem svetu.

Zato pa mi trdno verujemo, da je presveta Devica bila takoj povečana z dušo in s telesom v nebeško slavo.

In kako je tolažljiv ta nauk za nas!

Reveži smo! Velike sirote smo! Objokani otroci Evinj smo. — Vendar pa, saj nismo zapušteni! Imamo srce, ki bije za nas, ki skrbi za nas, ki moli za nas, ki čuje nad nami. Materino srce je to. Imamo oko, ki je tako skrbno odprto nad nami vedno noč in dan — materino ljubeče oko!

Testamentarično nas je Odrešenik umirajoč na križu izročil svoji materi in svojo mater Marijo nam. "Žena, glej tvoj sin!" "Sin, glej tvoja mati!" Od tedaj je med nami in njo isto razmerje kakor je med materjo in med sinom. Mi smo njeni otroci, ona naša mati. Ko bi bila toraj povečana samo njena duša in ne tudi telo, tedaj bi se le s strahom smeja in mogli bližati k njej kot revni grešniki. Njena vzvišenost in njena svetost bi nas strašila. Ne bi mogel grešnik imeti popolnega zaupanja do nje. Njeno skrbno telesno oko je pa ugasnilo.

Njeno ljubeče srce se je ustavilo. Njena telesna dobrotljiva roka, ki je ljudem toliko dobrega zdelila na zemlji, je omahnila in strohnela.

Toda, ne! Tudi njeno telesno oko še čuva nad nami! Njeno telesno ljubeče in usmiljeno srce še bije za me. Njena telesna dobrotljiva roka je še odprta za me. O, kaj bi se toraj bal! Kako bi ji ne zaupal, zaupal kot otrok materi.

Zato v resnici ravno ta nauk krepi naše zaupanje do Marije, vžiga našo ljubezen do nje, nas hrabri, da se ji brez strahu zaupno približamo v svojih stiskah in težavah, nas navdušuje, da smo ji zvesti. Ta nauk nam sladi bedno življenje, ker vemo, da nismo sami, da nismo zapuščene sirote, ampak, da smo srečni, presrečni otroci Marijini, otroci matere, ki je Kraljica, povzdignjena visoko nad vsa nebesa.

Zato naj pa vsakega vernika ravno ta nauk navdušuje, da bo s sveto ljubeznijo in z gorečim čiščenjem skušal si pridobiti to Kraljico za svojo mater, da ga bo materino ljubila! O, ako nas pa ljubi Marija materino, nas bo tudi obdarila kraljevo.

Dragi bravec, tvoj prijatelj si bi gotovo tudi naročil na naš list AVE MARIA, ako bi ga poznal. Ali bi mu ga ne hotel pri priliki pokazati in mu ga priporočiti?

Razloček.

V življenju velikega cerkevenega učenika sv. Anastazija, se pripoveduje, da je bil zelo obrekovan in preganjan. Njegovi nasprotniki so vse poskusili in tudi vse storili, da bi mu zagrenili življenje. Ko so tako nekoč zopet trošili neko laž zoper njega po mestu, opozoril ga je njegov služabnik na to. Toda svetnik mu mirno odgovori: "Pustimo jih! Jaz imam zasluženje, oni pa greh. Molimo zanje, da bi jim bil Bog milostljiv ter jim dal priliko tukaj

na zemlji, da bi se spokorili, predno pridejo pred njegov sodni stol".

Naročnikom:

Naročnik našega listi si, dragi rojak! Ali bi ne hotel postati še družbenik družbe sv. Rafaela in postati deležen dobrih del in sv. maš, katere se opravljajo za družbenike? Družbenik more postati vsak veren Slovenec, ako ima namen delovati za družbene namene in prispevati vsako leto vsaj en dolar v družbeno blagajno.

Letosnji pastirski list ljubljanskega škofa Dr. A. B. Jegliča.

(Nadaljevanje).

Isto velja o drugih narodih. Tako piše o veri Afrikancev Livingstone, kako da je njihova prvotna vera dozdevno ta, da je vsemožen stvarnik nebes in zemlje, da je življenje po smrti. Kristjan Pesch je preiskoval vero Indijancev in vseh ostalih narodov v Ameriki in h koncu pravi: "Pri ljudstvih vseh časov in krajev smo popraševali o njihovi veri. Povsod smo čuli veroizpoved: je en Bog, gospodovalec in voditelj sveta in ljudi, varuh pobožnih, maščevavec hudobnih, sodnik nad dobrim in hudim. Rodovi se v mnogem razlikujejo..., toda ni ga naroda na zemlji, katerega bi naravni nagon nagibal k bogotajstvu. Vsi govore, ali vsaj jecljajo po svoje besede: Oče nas, ki si v nebesih... Za onega, ki hoče čuti, doni od

vseh krajev razločna izpoved rodu človeškega: resnično, je osebni Bog!"

Ta močnjni glas človeškega rodu razbije trditev bogotajcev. Ker je glas splošen, moramo trditi, da je to glas človeške nature, kateri torej bogotajec silo dela.

4) Ko smo sedaj znanstveno dokazali zmote svobodomislev in njihovo nevednost, pogledajmo, kako je postala vera.

a) Mi imamo krščansko vero. Zgodovina nam pove, da je njem začetnik Jezus Kristus, včlovečen in božji, kakor se Vam vedno znanstveno dokazuje. Ker je razodel resnice za vse ljudi in za vse zaslužil potrebnih milosti v dosegu večnega namena, je ustanovil svojo cerkev, katera naj do konca sveta vsem ljudem in narodom oznanja večne resnice, ki jih je On učil in deli milosti, ki jih je On zaslužil.

Obljubil je pri cerkvi ostati do konca sveta, ter jo varovati, da ne zabrede v zmoté, in je sovražniki ne uničijo. Slovesno je rekel, da bo izveličan, kdor veruje, da je pa že sojen kdor ne veruje. Kako smo srečni, ker vemo komu verujemo in zakaj!

b) Kaj pa narodi pred Kristusom? Ozmimo se najprej na judovski rod. Kristus se je večkrat skliceval na njegove preroke; opozarjal je Jude na Mojzesa; govoril je o Abrahamu in drugih starih očakih; omenil je potop ob času Noeta; kazen ob času Lota; spominjal je na prve stariše Adama in Evo, ki jih je Bog ustvaril; tudi hudiča, lažnjivca, ni pozabil; prišel je na svet, da odreši svet od greha in da ima vsak, ki vanj veruje, večno življenje.

Kaj pa iz tega sledi? Nepobitno sledi to, da je zgodovinska resnica, kar nas uči sv. cerkev o stvarjenju Adama in Eve, o raju, o izvirnem grehu, o vesoljnem potopu, o Lotu, o Abrahamu in Izraelskem ljudstvu, o Mojzesu in njegovih knjigah, o prerokih in sploh vse, kar uči ona o pomeni starega zakona. Sedaj pa vemo, odkod vera sploh. Adama in Evo, prve stariše vseh rodov na zemlji, je sam Stvarnik poučil o vseh onih resnicah, katere so morali vedeti, da so mogli svojemu namenu primerno živeti. Kaj so pa morali neobhodno znati? Da je Bog, ki je vse iz nič ustvaril; da ima človek neumrjočo dušo; da je človek dolžan Bogu pokorščino skazovati in s tem priznavati Ga kot svojega Stvarnika in Gospoda; da naj služeč Bogu na zemlji sebi zasluži večno srečo; da mora nepokorščino Bog kaznovati.

To so glavni nauki in iz prve knjige Mojzese vemo, da je Bog prvim starišem vse to razodel. Ko sta grešila, sta takoj čutila nemir vesti in Bog je kaznoval oba, vendar pa jima je obljubil Odrašenika, ki bo kači glavo strl. Od onega časa ni nikdar več otemnelo upanje na Odrašenika, v katerem bodo blagoslovljeni vsi rodovi na zemlji, ampak se vedno bolj in bolj razvijalo, dokler Odrašenik ni zares prišel.

c) Resnico teh dogodkov nam pa tudi najstarejši spomini drugih narodov dokazujejo. Pisatelji, ki primerjajo najstarejšo vero Judov, Perzov, Babiloncev in Asircev, ter Egipčanov so našli to-le:

"Vsi prarodovi so verovali prvotno v enega Boga; šele pozneje so zabredli v vero mnogih bogov; tudi npravni nauki o življenju so toliko čistejši, kolikor bliže so začetku človeškega rodu; še domnevanja o Trojici se nahajajo pri teh narodih in pa misel o odrašeniku, razen morda pri Babiloncih in Asircih; vsi poznajo hudobnega duha, ki je protiven Bogu in ljudem; vsi verujejo, da je Bog začetnik sveta in posameznih stvari; o prvotnem stanu sveta mislijo skoro vsi, da je bilo samo morje; vsa bitja v nebu in na zemlji, tudi bogovi in ljudje prihajajo iz rok najvišjega Boga; ostal jim je tudi spomin na zemeljski raj, nekateri celo ve-

do o drevesu življenja in o prvotni neumrjivosti človeka; ohranili so si v spominu greh prvega človeka po kači in po prvi ženi; klinasti napisi vedo tudi o kazni človeka in zapeljivca; nahajajo se pri njih sledovi o spominu na potop, na Noeta in njegovo ladjo; vsem so lastne pravne daritve; vsi so prepričani o neumrjivosti duše, o sodbi po smrti, o nebu in pekl.

Sedaj vprašamo, odkod spomini na te dogodke? Odtod, ker so se v zgodovini dogodili, ker so zares bili! Saj so vsi narodi potomci Adama in Eve, pa bi bilo čudno, ko bi bili izginili vsi spomini na prve dogodke v zgodovini človeštva. Vidimo, da so se ohranili, le obledeli so, posamezni narodi so jih v svoji domišljiji precej izpremenili in jim dodali marsikaj zmotnega. Po drugem potu si vseh teh podobnih spominov pri narodih ne moremo razlagati, pa tudi ne tega, kar smo že slišali, da je prvotna vera vseh narodov vera v onega Boga. Vsi našti dogodki so torej zares zgodovinski.

d) Odgovorili smo na vprašanje odkod vera. Videli smo, da prihaja iz najbolj zanesljivega vira; od Boga našega Stvarnika in Zveličarja. Pa tako je tudi moralo biti.

Slišali smo že, da bi človek s svojim lastnim razumom mogel priti do spoznanja božjega in do spoznanja verskih dolžnosti. Zares mogel bi priti, toda premnogi bi sami do teh resnic nikoli ne prišli. Saj mnogi že zgodaj umrjo, mnogi nimajo časa, da bi resnice iskali, premnogi pa tudi za raziskavanje nimajo dovoljnih sposobnosti. In vendar mora človek, ko se zave, živeti svojemu večnemu poklicu primerno, torej mora te resnice, ki jih zna, ko se zave.

Odgovoril mi boš: učnike bi imeli in le ti bi nas poučevali. Toda pogledjmo v zgodovino, kaj opazimo? Učnikov je mnogo, pa se v odgovorih med seboj ne vjemajo, spoznanim resnicam zmote primešavajo, sami ne živijo po npravnih naukih, ljudstvo se jih ne oklepa, le malo učencev zahaja k njim. Pa ko bi se tudi vjemali, ali bi za svoje nauke imeli dovolj veljavnosti, da bi jih ljudje sprejeli? Ali zadostuje samo človeška veljavnost, samo človeška gotovost, da se sprejme kot resničen kak nauk težko umljiv, nauk mojim željam protiven, nauk, ki mi nalaga premagovanje samega sebe, zatajevanje, ponižanje, čistost, pravičnost in zahteva od mene raznih žrtv? Zgodovina nas uči, da ne zadostuje.

V vsakem oziru nam zadostuje le Božja veljavnost, da smo pripravljeni sprejeti vse resnice, ko bi od nas tudi najbolj težkih žrtv zahtevale. Bog je mogel pomagati naši nezadostnosti na več načinov; no, odbral si je pot poučevanja, prikrite resnice nam je razodeval sam, potem po svetih očakih in prerokih, nazadnje po lastnem Sinu, Gospodu našem Jezusu Kristusu in po apostolih.

Družba sv.

Rafaela.

I.

Že takoj v prvi številki "Ave Maria" smo napovedali, da bomo tekom leta spregovorili podrobneje o naši družbi in rojakom porazložili družbena pravila. To svojo obljubo hočemo v prihodnjih 6 številkah "Ave Maria" spoznati. Člen za členom, točko za točko bomo povedali, kaj pomenja in kak namen ima, da bodo rojaki imeli jasno sliko pred seboj, za kaj se nam gre.

Čutimo še vedno, da nas mnogi ne raumejo, tako svetnih rojakov, kakor č. slovenske duhovščine, dasi smo že takoj ob ustanovitvi obema skušali razložiti, potem posebnih okrožnic katere smo razposlali vsem č. gg. duhovnikom, kakor vsem katol. društvom in mnogim posameznikom.

Seveda, to je umljivo! Gre se za popolnoma nekaj novega, za izrečno dobrodelno družbo, katerih še mi ameriški Slovenci do sedaj nismo imeli. Bilo je pa tudi res že toliko varanja med našim ljudstvom, da so postali že nezaupni. To smo čutili tudi mi že v začetku. Vendar, čast in hvala Bogu, v kratkem času smo si pridobili toliko zaupanja in toliko gmotne pomoči, da sta družba in list zagotovljena in to v kljub vsemu n asprotovanju.

Predno pa začnemo z razlago pravil, naj nekoliko pojasnimo naše izseljeniško slovensko prašanje, tako kakor je v resnici.

* * *

Trumoma dero zaduža desetleja v Ameriko evropski narodi "za srečo" — kakor pravijo. Mej temi je primeroma zelo velik odstotek tudi naših Slovencev. Toda če gledamo te trume, odkod prihajajo, zakaj gredo, kako gredo in kam gredo in po kaj, in če še poleg tega vidimo mej temi naše erojake, naše brate, naše milo, dobro slovensko ljudstvo in to v velikih odstotkih, zaboleti mora srce vsacega pravega rodoljuba.

a) Odkod prihajajo? Iz revnih vasic! Priprosti, neuki kmetiči so, ki so živeli iz mladega le na polju. Ne poznajo družega jezika kot svojo materinščino.

Ne poznajo družega življenja, nego življenje rodne gorske vasi. Ne poznajo družega ljudstva, kakor poštenega slovenskega soseda. Ne vedo za drugo vero, nego ono, v kateri so bili vzgojeni. Niso vajeni ne delu, ne razmeram, drugim, nego vaškim. Niso imeli prilike se pridobiti spoznavanja sveta, ne neodvisnega, samostojnega mišljenja in življenja in se tako

usposobiti krepko puspevati med tujimi narodi, v tujih razmerah, v tujem svetu, prepuščenim samim sebi.

b) Zakaj gredo? Največ so prve izseljence izvabili brezvestni agentje, ki so radi svojega "komišna" z raznimi obljubami izvabljali ubogo nevedno ljudstvo, da so šli v tujino. Pretirana in lažnjiva poročila prijateljev iz Amerike, so sedaj čisto povod izseljenišva. Ubogi kmetič je zakopan v dolgove. Slabe letine, dragi delavci, veliki davki mu dajejo malo upanja na boljše prihodnost.

Kar človek želi, rad vrjame. Tako mu je kakor nalašč pismo iz Amerike od prijatelja "jaz zaslužim na dan 10, — 15, — 20 kron vašega denarja." Siromak začne računati, koliko to zneso na mesec, na leto, in potem primerja to s svojimi dolgovi — in v par dnevih je dozorel sklep — v Ameriko grem za dve leti, — in res v enem tednu je odhod.

c) Kako gredo? Sedaj bi bilo vendar prvo vprašanje: ali je pa vse res, kar mi piše prijatelj? Ali bom mogel tudi jaz zmagati delo? Kaj pa vendar dela oni? Ali bi ne bilo varno preje mu pisati? Ga vprašati za svet i t. d.? Sto in sto vprašanj bi bilo sedaj treba preje urediti, predno bi mogel varno oditi. Res velikrat sem že občudval neopustno lahkomišljenost, s katero se ljudje selijo v Ameriko. Brez denarja, brez dobrega naslova, pohabljeni, bolehní, nerazviti, mladoletni in si upajo priti sem, tako daljo. In na ta nedostatek hoče zlasti sedanji izseljeniški komisar opozoriti evropska ljudstva. Zato zahteva od vsakega, da mora imeti vsaj \$25.00 seboj, da mora imeti dober in zanesljiv naslov, in pa da mora biti popolnoma sposoben se ohraniti in preživeti sam, brez tuje pomoči. Zato se jih pošlje sto in sto, dan za dnem nazaj, da bodo vsaj ti zmordili svoje rojake, da Amerika ni za vaškim koritom in da ni v domačem kraju.

In še nekaj! Ko je sklep za Ameriko dozorel, pa hajd k agentu in temu se popolnoma prepusti in izroči. Agentu je izseljenišvo trgovski predmet, ki mu mora nesti dobiček, in čem več se da iz njega dobička narediti, tem bolje. In tem ljudem se izseljenec popolnoma zaupa. Ti ga potem vodijo od mesta, do mesta, koder hočejo, kakor hočejo, da pride do parnika. In izseljenec? Zemljepisja ne pozna. Pride ven iz Kranjske, tudi jezika več ne razume. Nikdo ga ne razume, nikogar ne pozna. Če se mu zgodi krivica, komu naj se pritoži, in če se, kaj mu pomaga. Sicer mi pa o tem ni treba

pisati, saj je to skušal vsakdo, ki je sem popotoval.

Po Galiciji in Macedoniji in Srbiji se vrši še grše. Tam agent obeta ljudem velikanske gotove zaslužke tu v Ameriki. Ker siromak nima denarja, posodi mu potrebni denar kar agent po 8,10% z intabulacijo na hišo, češ, kaj je to 300 kron za Ameriko, v 2 mesecih jih boš pa zaslužil, 60 dolarjev, pa bo. Režeji vrjamejo in gredo. Pridejo sem — sirote! Koliko razočaranje. V avstrijskem izseljeniškem domu imamo dan na dan trume taci revčev. Sreče se človeku v prsih krči, ko jih gleda vse obupane in objokane čakati, da se nam posreči jim najti dela. Koliko noči sirote prejkaj v grenki tugi. In kdo je kriv?

c) **Kam gredo?** — V tuji svet, v tuje razmere, med tuje narodnosti. Ne pozna jezika, ne pozna šeg in navad kraja. Nič! Kot novorojeno dete na svetu, to je izseljenec v Ameriki. Drug denar, druge navade, drugi običaji. In ti naši priprosti in nepokvarjeni izseljenci se ustavljajo skoraj izključno po mestih. Preje v mestu, vsaj v večjem mestu, še nikdar bil ni. Sedaj naj živi v tujem mestu, morda v velikanskem mestu. Preje vaje dela na polju, sedaj naj dela po raznih tovarnah, po železnarnah, po rudokopih i. t. d. Tako pride v razmere, za katere on ni bil vzgojen, k delu, kateremu ni bil vajen, v način življenja, delovanja in mišljenja, ki je popolnoma nasproten vsemu njegovemu dosedanjemu pojmovanju.

Ne prezirimo še tega, da pride do sedaj veren, skozi in skozi pošten izseljenec v dotiko z brezverci, odpadniki, krivoverci, s popolnoma nemoralnimi in pokvarjenimi tovariši, kjer se proslavlja prosta ljubezen in pijača.

In že takoj tu naj mimogrede omenim še to-le: Če pride naš pošten slovenski izseljenec v naselbino, kjer je naselbina že organizirana, k dobremu prijatelju, ki še ni pokvarjen, je še veren, še pošten, še delaven, še varčen. To je že se. Toda koliko imamo malih naselbin, kjer so rojaki popolnoma prepuščeni samim sebi, kjer morda še kak pokvarjenec, kak tujenaroden salonar vodi prvo besedo, kaj pa tukaj? Ne recimo pri nas ni tako, toraj drug tudi ne more biti! Ko bi nas srce preveč ne bolelo, priobčili bi vsaj eno izmed pisem, katere je dobila Družba letos za velikonoč od 3 gospodov, tuje narodnosti, ki so prosili misijonarja za Slovence. Vendar je pa seveda res, da vse naše naselbine, kjer so že organizirane, in imajo svojo cerkev, jako lepo napredujejo, in se sad verskega čuta, ki je v srcu našega ljudstva globoko ukoreninjen iz domače hiše, kaj lepo kaže. Kako krasne in mogočne cerkve imajo Slovenci v Jolietu, v Calumetu, v Pueblo in drugod.

e) **Po kaj so prišli naši izseljenci sem?** Za srečo. Opomoči si hočejo. In Amerika je res dežela, kjer varčen, priden in delaven človek najde veliko več in boljšega kruha, kakor pa v Evropi. In res jih je veliko že našlo tu lepo prihodnost in lep obstanek. Toda kakor smo omenili zgoraj, je naš izseljenec tu popolnoma nezmožen si pomagati sam. Ako nima prijateljev je za začetek velik in pomilovanja vreden revež. Zato primeroma le majhen odstotek naših izseljencev tu najde v resnici svojo srečo.

Z upopolnim pogledom, s zlatimi gradovi v svoji domišljiji stopa v Ameriko. Ze ima zračnjeno, koliko bo na leto dejal na stran, ko-

liko bo domov poslal za dolg, v kolikem času bo šel nazaj vesel in bogat i. t. d. Toda, žali-bog, kako hitro se ves ta up skadi in razprši, kakor pena! Sreča je moja, je mislil ko je stopal v Ameriko, pa nikdar ni bil dalj od sreče, kakor ravno tedaj. In to spoznanje je grenko.

Vendar pa bi se dalo z medsebojno pomočjo, s skupnimi sredstvi tukaj marsikaj koristiti. Podružnice Družbe sv. Rafaela po raznih mestih, kjer bi zlasti delovale kot **posredovalnice** za delo, kot **učiteljice**, ki bi novodošleca spoznavale s tukajšnjimi razmerami, mu dajale poduka v nevednosti, sveta v domu, ga odvrčevale od nespametnega zapravljanja in pijančevanja in igranja, ga nevajale k varčevanju in mu pomagale prihranene cente spraviti, bi bile velikanskega pomena. Nihče toliko ne more zaslužiti, da bi ne mogel sproti zapraviti, pa tudi nihče tako malo ne, da bi vsaj nekoliko ne prihranil.

Kolika nezmerna korist za ljudstvo bi bilo to!

Vendar, kajne, priprosti, neuk človek, prepuščen samemu sebi, brez voditelja, brez svetovavca, morda še v krogu slabih in pokvarjenih tovarišev — kako naj ostane zvest svojim sklepom, kako naj si odpomore!

In še nekaj! Naši izseljenci se izseljujejo skoro brez cilja. Kar tja v en dan. Prijatelj gre k prijatelju, sosed k sosedu, ali pa naključje odloči. Zato se opaža neko nemirno beganje naših ljudi sem pa tja po Ameriki. Nekateri komaj za železnice zaslužijo. In to je popolnoma naravno! Pride v kraj, kjer sicer njegov prijatelj veliko zasluži. Toda on sam ne dobi dela. Piše sem, piše tja. Kak drug prijatelj mu piše od drugod. Gre zopet tja v nadi, da bo bolje. Toda enako se mu zgodi. Pač nismo vsi enaki in vsi za vse in vsako delo. In zakaj? Ker ni nikogar ki bi našim izseljencem popolnoma zanesljivo in določno sporočil o delavskih razmerah v tem ali onem kraju. Mnenje enega samega je vedno pristransko. Vedno treba več mnenj čuti, da se spozna popolnoma resnično stanje o delavskem položaju. Lastna pomoč, organizacija celega izseljenštva potom centrale in podružnic bi tišočem pokazale pot do blagostanja v novi domovini.

Dalje treba, da se ljudstva ene narodnosti kolikor mogoče naseljuje urejeno, da se slabše naselbine, ki so že organizirane, okrepe, neorganizirane pa toliko pomnože, da jih je mogoče organizirati.

* * *

To je stališče, iz katerega gleda naša družba Sv. Rafaela slovensko izseljenštvo in temu primerno bo umerjeno tudi njeno delovanje.

Izseljenštvo je veliko zlo za narod v domovini in za posameznika, ki mora v tujino. Vendar to zlo je za Evropo potrebno zlo, ki je v božji previdnosti utemeljeno. Kaj bi bilo v Evropi v par stoletjih, ako bi se ne bile odprle nezmerni ameriške ravnine, ki žele delavnih rok, da jih obdelajo. To zlo se mora pa skušati omiliti, da, skrušati se mora ga obrniti v korist narodu, novi domovini in pa posamezniku izseljencu samemu. Toda to delo, ta skrb potrebuje požrtvovalnosti, potrebuje žrtve, dela. Toda ta požrtvovalnost je tako velika, da je nezmerno eden, tudi nekaj ne. V to so potrebni vsi, je potrebna kreпка organizacija, skupina družb in odsekov in od-

borov po raznih krajih, ki si delo porazdele med seboj, vendar vsi postopajo skupno enotno, pod enim vodstvom in po skupnih načrtih.

V domovini je naše ljudstvo — hvala Bogu in našim odličnim voditeljem — kakor mogočna, lepo urejena vojska po katoliških društvi. In sedaj, ko je naša družba Sv. Rafaela zbudila zanimanje tudi za slovenskega izseljenca, se je mej temi društvi začelo krepko gibanje tudi za to delo. Kakor beremo v "Društveniku", prilogi "Domoljuba", se je o tem razpravljalo na skupščini "Slovenskih krščanskih socijalnih zvez" v St. Jakobu na Koroškem. Dor. Krek ja na tej skupščini predlagal važno spopolnitev teh društev v korist slovenskega ljudstva. Predlagal je, da se naj pri vsakem teh društev osnuje "odsek za izseljevanje", ki naj izdaja društvenikom priporočilne listke. Glede izseljevanja v Ameriko naj deluje odsek s pomočjo Rafaelove družbe. V vsakem društvu bodi deska, kjer se naznanjajo oglasi Rafaelove družbe o izseljevanju, da ne hite ljudje v Ameriko in drugam, kadar tam ni dela. Odsekovi člani naj pouče vsakega, ki gre v tujino, kako ondi naši nasprotniki love ljudi. Naj bi ne bilo tudi nobenega našega društva, v katerem bi ne bilo vsaj enkrat na leto predavanja o izseljeništvu. Ta predlog je bil z drugimi njegovimi predlogi sprejet "z nepopisnim navdušenjem".

Slično organizacijo treba urediti tudi po Ameriki in velikansko dobro delo je storjeno na našem ljudstvu za moralni in gmotni, njegov prospeh.

Naša družba srčno želi zbrati pod svojim okriljem vse prave rodoljube po vsej Ameriki, ki bi z malimi letnimi doneski prispevali v nekaj sklad v podporo družbenih namenov, zlasti pa, ki bi s požrtvovalno ljubeznijo do bližnjega delovali vsak v svojem okrožju, vsak v svoji naselbini, vsak po svojih močeh in zmožnostih za skupni blagor in napredek našega milega slovenskega ljudstva v novi domovini. Vsi skupaj za skupne koristi! Vsi edini za medsebojno pomoč. S kričanjem o narodnosti narodu še ni pomagano. "Kruha mi daj", to je prvo rodoljubje, katerega si lačni želi, "potem bova pa oba živio" upila".

Seveda ne verjemo tu v kake utopije, v nemogoče stvari. Tudi vemo, da je nemogoče, da bi se vse to doseglo v enem tednu ali letu. Vemo, da bomo zadeli pri tem v velikansko nasprotje in na skoro nepremostljive težave. Vendar mi čutimo potrebo. Mi vemo, da je to mogoče. Vidimo kako velikanske bi bile koristi iz tega za naš narod. Zato smo šli na delo. Klicali bomo, bodrili bomo, borili se, seveda molili pridno za pomoč od zgoraj — in vstrajali do konca! Delo je naša dolžnost, vspah je pa od zgoraj.

Rojaki, kdor je z nami enih mislij in enega duha kdor ljubi svoj narod, tega pa vabimo v naš krog. Pustimo na stran vsepredsodke! Ne bomo malenkostni. Kar kdo more, kolikor kdo more in kjer kdo more, to pa naj vsak stori, pa bo vsem pomagano.

Toliko v uvod.

Družbeniki Sv. Rafaela.

Društva: K. K. Mladn. Podporno Društvo Žalostno Matere Božje v Clevelandu \$5.00. Društvo Sv. Jožefa, K. S. K. J. štev. 57 v Brooklynu, N. Y. \$2.40 (drugi izkaz).

Dobrotniki: Rev. J. M. Solnce, St. Paul, Minn., Ignacij Stepic, Cleveland, O.

Družebniki: Rev. Ivan Perše, Leadville, Colo. \$1.50.

New York: Ana Sme, Marija Birk, Ivanka Zupin, Ivan Pauli.

Brooklyn, N. Y.: Stefan Podgornik, Marija Mavrin, Ivan Fugina.

Little Falls, N. Y.: Ana Pevc, Mihael Kramar (\$1.30), Frančiška Malavašič.

Cleveland, O.: Fran. Sterniša, Josip Zakrajšek.

So Lorain, O.: Marija Bombač.

Chicago, Ill.: Jakob Turšič.

Fresno, Cal.: Mih. Pogon, Ivan Prezeli.

Člani: New York: Nežika Lacijan, Ivan Žakelj, Marija Bartolj, Pavlina Markelj, Ivana Mevšek.

Brooklyn, N. Y.: Mihael Majetič (25c).

Cleveland, O.: Franc Košmrl, Terezija Turk, Fran Škulj, Ivan Trček, Ivan Babič, Frank Koenig, Ivan Žulič, Fran Leskovic, Ivan Brodnik, Ivan Provšek, Matevž Zgonec, Fran Zakrajšek, Ivan Ježek, Jože Rojc, Ivan Žulič, Ivan Zupanc, Ivan Koren, Matija Petkovšek, Ivan Dolenc, Fran Kočevar, Ivan Levstik, Andrej Dolencec, Alojs Krauzer, Aleksander Šulc, Josip Sterle, Ivan Muhič, Matevž Silc, Ivan Papež, Anton Klaus, Fortunat Sterniša, Ivan Viderwol.

Forest City, Pa.: Lovrenc Borštnik.

Lorain, O.: Ana Lampe, Amalija Bombač.

Buhl Minn.: Martin Govednik

Bloke, Kranjsko: France Lah,

(Dalje sledi).

Naši Zaupni Možje.

na katere se naj naši slovenski izseljenci obračajo na potu v Ameriko za svet in za pomoč v nezgodah ali v stiskah:

Odbor "Družbe sv. Rafaela" v New Yorku:

Pokrovitelj: Mil. G. škof. Jakob Trobec, St. Cloud, Minn.,
Častni predsednik: Velečastiti Mongr. J. F. Buh, Ely, Minn.
Predsednik: C. G. Jos. Tomšič, Box 11, Forest City, Pa.,
Podpredsednik: G. Anton Stucin, 1254 New York Ave., Rosenbank, S. I. N. Y.
Blagajnik: G. Valentin Vavpotič, 424 E. 9th St., New York.
Tajnik: P. Kazimir Zakrajšek, 135 E. 2nd St., New York.
Računski tajnik: G. Alojs Češarek, 59 Union Ave., Brooklyn, N. Y.
Zapisnikar: G. Anton Podgornik, 29 Stagg St., Brooklyn, N. Y.
Načrtni odborniki: G. August Jakopič, 170 E. 80th St., New York.
Frank Tassotti, 125 Manhattan Ave., Brooklyn.
G. Alojs Erhatič, 37 Stagg St., Brooklyn, N. Y.
G. Ivan Bučar, 329 E. 9th St., New York.
G. Peter Vogrič, 799 Flushing Ave., Brooklyn, N. Y.
G. Stefan Erhatič, 402 So. 5th St., Brooklyn, N. Y.
G. Henrik Derganc, 402 So. 5th St., B'klyn, N. Y.

Odbor slovenske podružnice "DRUŽBE SV. RAFAELA" v Ljubljani:

Predsednik: Dr. Vladislav Pegan, odvetnik, deželni poslanec in odbornik v Ljubljani,
I. Podpredsednik: Č. G. Janez Kalan, župnik, urednik "Bogoljuba" v Ljubljani, 7 Stara Pravda.

Tajnik: G. Fran Kristan, deželni nadoficijal,
Tajnika namestnik: G. Jernej Erman, deželni oficijal,

Blagajnik: G. Alojzij Kocmur, odvetniški sollicitator,

Blagajnika namestnik: Ivan Čerňič, posestnik in zavarovalnični potnik, — vsi v Ljubljani.

Odborniki: Dr. Janez Ev. Krek, državni poslanec, profesor v Ljubljani, G. Josip Gostinčar, državni poslanec, oba obenem odposlanca za centralo na Dunaju.

Dr. Ivan Janežič, profesor bogoslovja,
G. Viljem Gašperin, župnik v pokoju,
G. Mihael Moškerc, urednik "Slovenca",
Dr. Ferdo Cekal, kanonik, vsi v Ljubljani.

Zunanji člani odbora:

II. Podpredsednik: Č. G. Ivan Tul, mestni kaplan v Trstu pri sv. Antonu Novem.

(Za Trst in Primorje)

Odbornika: G. Grafenauer Fran (državni poslanec,

(Za Koroško)

G. Fran Kremžar, urednik "Gorice" v Gorici,
(Za Goriško).

Namestniki:

G. Anton Cok, kaplan v Trstu pri sv. Ivanu,
G. Ivan Podlesnik, učitelj na slov. trgovski šoli v Ljubljani,

G. Fran Demšar, državni in deželni poslanec Selce,

G. Gjuro Rašica, ravnatelj "Zadružne Zveze" v Ljubljani,

G. Anton Martinc, blagajnik "Vzajemnega podpornega društva" v Ljubljani,

G. Peter Martelič podjetnik in posestnik v Ljubljani.

Fran Kristan m. p.

T. č. tajnik.

Noben izseljenec naj ne zamudi si vzeti pri teh zaupnikih priporočilnega listka in našega družbenega znaka. V mnogih stiskah mu bo v pomoč.

V Trstu je zaupnik družbe G. Lexander Piaček, Via Giacinto 6, III.

Dunaj č. G. Franc Unterhofer, XVI, Stefanieplatz Nr 8.

Reka (Fiume) Alban Simchen, profesor verouka Via della Salute 21.; Amsterdam: Eduard Huf, Nieuwenedyk 215; Antwerpen: H. Vorwig No. 2 rue de l'Offrande; Bremen: Pastor Prachar, Falkenstrasse 49 (Kapelica sv. Rafaela); Bremerhaven: Pastor Knue Uenerstrasse 27; Genua: Sac. F. Schiaffino, Parocco a S. Marcellino; Hamburg: 1. Theodor Meyenberg, Grosse Reichstrasse 52; Havre: Abbe Turobin, Rue Douthet 3; Konstantinopol, Lazaristi St. Gregor Galata; London: Rev. A. Mueller, 47 Union Street Whitechapel; Rotterdam: H. Pott, Burmeester Hoffmannsplein 41 (Feyenoord); Neapel: župnik Dr. M. Toll, S. Maria dell'Anima, Parco Margherita
Za Združene države: Družba Sv. Rafaela v 13.

New Yorku, 135 E. Second Street. Ta družba pa ima svoje zastopnike:

Forest City, Pa.: G. Louis Zaverl, Box 374, Forest City, Pa.

Cleveland, O.: G. Ivan Lah, 6030 St. Clair Ave., N. E., Cleveland, O.

Bridgeport, O.: G. Anton Hočevan, R. F. D. No. 2., Box 11½, Bridgeport, O.

Ely, Minn.: G. J. J. Peshell, Box 165, Ely, Minn.

Kansas: Rev. Josip Kompare, slov. župnik; 515 Ohio St., Kansas City, Kans.

Pueblo, Colo.: Rev. P. Ciril Zupan, O. S. B. Slov. župnik; 806 E. B. Street, Pueblo, Colo.

Helena, Mont.: G. Anton Šega, Box 23, Helena, Mont.

Na te zaupne može Družbe sv. Rafaela se morejo vsi rojaki s zaupanjem obračati za svet in za pomoč v vseh izseljeniških zadevah. Ako se nameravajo seliti v te države ali kraje, pa želijo imeti dober svet, ali ako pridejo v te kraje, pa nimajo nikogar, da bi se nanj obrnili za svet in pomoč, naj se slobodno obrnejo na te zaupne može. Kolikor bo v njih moči, jim bodo pomagali.

Iz slovenskih naselbin.

Pueblo, Colo.

Teden od 4. do 11. julija ostane v spominu neizbrisno vsem rojakom v Pueblo Colo. Ta dan je praznoval v slovenski cerkvi Marije Pomagaj sv. novo mašo P. Peter Zupan, benediktinec, brat tamkajšnjega župnika, P. Cirila Zupan, tudi iz reda sv. Benedikta. Vsa društva so g. novomašnika spremila v cerkev. Pred vratami so ga pričakovale male nevestice in družice in ga pozdravile. Slavnostni govor je imel č. g. Fr. Bajec, sloveči govornik in misijonar, ki je z njemu lastno duhovitostjo načrtil potrebo, imenitnost in odgovornost duhovskega stanu.

Po sveti maši so novomašniku prinesla društva in posamezniki svoje spominjske darove za ta njegov najlepši dan. Moška društva so mu izročila krasen kelih, društvo sv. Ane vezan brevir, društvo Marije pomagaj, Slovenke, dragoceno štolo, mladeniška društva Sv. Alojzija in šv. Cecilije razne duhovske oprave, nečakinja Franja Kern pozlačene posodice, ki se rabijo pri prividenju bolnikov.

Novomašnik se je vidno ginjen zahvalil rojakom za izkazano mu čast. "Vse to," je rekel, "gotovo niste storili zaradi mene, ker mi niste ničesar dolžni in ker nisem še ničesar storil. V tem vidim le spoštovanje duhovskega stanu, in ljubezen do svojega dušnega pastirja, mojega brata."

Sv. misijona so se rojaki prav dobro udeleževali. Proti koncu je cerkev postajala že premajhna. Jedernati nauki, pretresljivi govori čast. g. misijonarja Bajeca, vse to je gotovo prineslo stalno prenovljenje med nas. Krščanska čednost bo pregnala lenobo in vsako duševno nesnago. — — — Od družine Zupan so sedaj v redu Sv. Benedikta dva brata P. Ciril Zupan in P. Peter, in dve sestri redovnici Sestra Cirila in Sestra Ljudmila. Družina prihaja iz Predoselj. To je gotovo nekaj posebnega in nekaj častnega, da je dala ena družina kar štiri člane benediktinskemu rodu. P. Ciril je že dolgo vrsto let slovenski duhovni pastir v Colorado, ki si je že nevenljivih zalug pridobil za ondote rojake. Na strani mu stojijo sestri kot učiteljici. Sedaj je dokončal svoje študije še drugi brat, novomašnik P. Peter. Bog živi tako odlično družino še mnoga leta.

Trst, Avstrija.

Sesterski družbi sv. Rafaela

v New Yorku.

Gotovo ne veste, kako sem se bil razveselil, ko sem slišal in bral, da se je pri Vas ustanovila ta prekristna in prepotrebna družba. — Moje veselje je bilo pa nepopisno, ko sem dobil v roke Vaš izvrsten list "Ave Maria".

S žalostnim očesom in s tužnim srcem sem zrl za izseljenci, katere sem videl iti mimo nas v širni, nepoznani, nevarni tuji svet. Sedaj ko vidim Vašo skrb za izseljence v Ameriki, mi je mnogo lažje pri srcu. Vsem, s katerim bom prišel v dotiko, jim bom že tukaj Vaš list prav toplo priporočil.

Pri tej priliki naj pa izrazim željo, da bi se izseljenci spomnili tam naše družbe in nam vsaj včasih pisali in sporočili, kako se jim godi.

Vi pa, prosimo, le opozorite naše ljudi, ki se vračajo domov v Evropo, da naj se v Trstu svobodno obrnejo na nas za pomoč in posredovanje. Kolikor bo le v naši moči bomo za nje storili. Večkrat moremo komu tudi preskrbeti dela.

K sklepu pozdravljam prisrčno vse Amerikance, zlasti Vašo Družbo sv. Rafaela.

Z Bogom in z Marijo,

sem Vam udani

(Rev.) Ivan Tul.

Ramey, Pa.

Družbi sv. Rafaela v New Yorku.

Zelo z veseljem pozdravljamo rojaki v Ramey, Pa. Vaš list "Ave Maria". Z veseljem ga beremo, ker nimamo prilike čuti ob nedeljah slovenske pridige. Gotovo boste z lepim listom zelo veliko dobrega storili za nas, svoje rojake, ki smo po naselbinah, kjer nimamo še slovenskega gospoda.

Zlasti na moramo mi pozdraviti posebno Vašo nalogo, katero ste si postavili, da boste vsako leto po možnosti takim naselbinam za velikonoč preskrbeli spovednika. To smo čutili že mi v Ramey, ko ste nam poslali č. g. Tomšiča.

Naj bi se te prekristne družbe sv. Rafaela oklenili vsi rojaki po širni Ameriki, to iz srca jaz želim.

Jakob Rupnik, Zaupni mož.